

18

3. marz

Fyrir hönd ríkisstjórnar Póllands:

Jerzy Michalowski.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Portúgals:

R. Ennes Ulrich.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Spánar:

Luis de Olivares y Bruguera.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Svíþjóðar:

Gunnar Hägglöf.

Fyrir hönd ríkisstjórnar Sameinaða konungsríkisins

Stóra-Bretlands og Norður-Írlands:

William Strang.

19

3. marz

AUGLÝSING

um gildistöku ákvæða alþjóðasamnings frá 5. apríl 1946, um möskvastærð fiskinetja og lágmarksstærðir fisktegunda, ásamt ákvæðum viðbættis við samninginn frá 2. apríl 1953.

Samkvæmt heimild i lögum nr. 18 frá 3. marz 1954, um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að láta öðlast gildi ákvæðin í alþjóðasamningi frá 5. apríl 1946, um möskvastærð fiskinetja og lágmarksstærðir fisktegunda, ásamt ákvæðum viðbættis við samninginn frá 2. apríl 1953, hefur verið ákveðið, að ákvæði nefnds alþjóðasamnings skuli taka gildi 5. apríl 1954.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytið, 3. marz 1954.

Kristinn Guðmundsson.

Magnús V. Magnússon.

20

8. marz

L Ö G

um váttryggingarsamninga.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAPÍTULI

Sameiginlegar reglur um allar tegundir váttrygginga.

Inngangur.**1. gr.**

Lög þessi gilda um váttryggingarsamninga, sem gerðir eru við váttryggingarhlutafélög, gagnkvæm váttryggingarfélag eða önnur félög eða stofnanir, sem reka váttryggingarstarfsemi.

Lögin gilda ekki um:

- a. endurtryggingar;
- b. almannatryggingar samkvæmt l. nr. 50 7. maí 1946, sbr. l. nr. 1 12. jan. 1952 og l. nr. 38 27. febr. 1953;
- c. stríðsslysatryggingar skipshafna samkvæmt l. nr. 43 9. maí 1947, eða ófriðartryggingar, sbr. l. nr. 2 21. jan. 1944;
- d. tryggingar samkvæmt l. nr. 51 27. júní 1921, l. nr. 41 27. júní 1925, l. nr. 15 7. maí 1928, l. nr. 101 30. des. 1943, sbr. l. nr. 40 15. febr. 1945, l. nr. 102 30. des. 1943, l. nr. 103 30. des. 1943 og l. nr. 86 11. júní 1938, sbr. l. nr. 114 30. maí 1940;
- e. samninga, þar sem stéttarfélög lofa að veita meðlimum sínum bætur fyrir tjón, er þeir bíða af atvinnuleysi eða stöðvun atvinnurekstrar;
- f. samninga, þar sem vinnuveitandi heitir mönnum, er starfað hafa við atvinnurekstur hans, eftirlaunum.

2. gr.

„Félagið“ merkir í lögum þessum váttryggjanda.

„Váttryggingartaki“ merkir þann, er gert hefur samning um váttryggingu við félagið.

„Váttryggður“ merkir þann, sem kröfu á um greiðslu bóta, er til hennar kemur.

3. gr.

Ákvæði laga þessara koma því aðeins til greina, að eigi sé á annan veg áskilið berum orðum í samningi eða verði talið í honum fólgið. Þetta gildir þó ekki um þau ákvæði, er lögin sjálf berum orðum lýsa ófrávikjanleg eða ófrávikjanleg eru samkvæmt öðrum réttarreglum.

Rangar upplýsingar við samningsgerð.

4. gr.

Hafi váttryggingartaki, er váttryggingin var tekin, sviksamlega gefið rangar upplýsingar um atvik, er ætla mátti að skiptu máli fyrir félagið, eða leynt slíkum atvikum sviksamlega, er samningurinn ekki skuldbindandi fyrir félagið. Sama gildir, ef framkoma hans hefur að öðru leyti verið með þeim hætti, að það mundi almennt verða talið óheiðarlegt að bera samninginn fyrir sig.

5. gr.

Ef ætla má, að váttryggingartaki hafi, er váttryggingin var tekin, hvorki vitað né mátt vita, að upplýsingar, er hann gaf, voru rangar, er félagið skuldbundið svo sem engar rangar upplýsingar hefðu verið gefnar.

Sé um skaðatryggingu að ræða, getur félagið þó sagt váttryggingunni upp með 14 daga fyrirvara.

6. gr.

Hafi váttryggingartaki gefið rangar upplýsingar, er öðruvísi stendur á en segir í 4. og 5. gr., er félagið laust mála, ef ætla má, að það hefði ekki tekið á sig váttrygginguna, hefði það haft rétta vitneskju um málavexti.

Ef ætla má, að félagið hefði tekið váttrygginguna á sig, en með öðrum kjörum, ábyrgist það að þeim mun, sem það mundi hafa skuldbundið sig fyrir hið umsamda iðgjald. Ef félagið mundi hafa takmarkað ábyrgð sjálfs sín enn frekar með endurtryggingu, lækka bæturnar í hlutfalli við það.

Sé um sjóváttryggingu eða aðra flutningatryggingu að ræða, gilda ákvæði 2. mgr. ekki. Í þess stað ábyrgist félagið þá aðeins að þeim mun, sem sannað verður, að

20 atvik þau, er rangt var skýrt frá, hafi engin áhrif haft um það, að váttryggingar-
8. marz atburðurinn gerðist eða hve mikið tjónið varð.

7. gr.

Láti váttryggingartaki hjá líða að skýra frá atvikum, skiptir það engu máli um ábyrgð félagsins, nema honum hafi mátt vera það ljóst, að atvik þau, er eigi var frá skýrt, skiptu máli fyrir félagið, og meta megi það atferli stórkostlegt gáleysi af hans hálfu. Ef svo er, skal það metið sem hann hefði gefið rangar upplýsingar, sbr. 6. gr.

8. gr.

Vilji félagið bera fyrir sig eitthvert atvika þeirra, er ræðir um í 5.—7. gr., skal það, er það hefur fengið vitneskju um þau, skýra váttryggingartaka án ástæðulausrar tafar frá því, að hve miklu leyti það vill neyta réttar þess, er umræddar greinar veita því.

9. gr.

Félagið getur eigi borið það fyrir sig, að rangt hafi verið frá skýrt eða launung viðhöfð, hafi það vitað hið rétta, er váttryggingin var tekin, eða mátt vita það, né heldur, ef atvik þau, er félaginu var ókunnugt um, skiptu það eigi máli eða skipta eigi máli frammar.

10. gr.

Félagið getur eigi borið fyrir sig samning, sem fer í bága við 5. gr. eða 7.—9. gr. Hafi félagið undanskilið sig ábyrgð, ef svo skyldi reynast, að upplýsingar, er annar maður en váttryggingartaki gaf því, reyndust rangar, þá hefur það eigi ríkari áhrif en það mundi hafa haft, ef váttryggingartaki sjálfur hefði gefið þær upplýsingar. Sama gildir, ef félagið hefur lýst einhverjum atvikum í váttryggingarskirteininu, án þess að leita um þau vitneskju hjá váttryggingartaka, og það hefur áskilið sér að vera að nokkru eða öllu undanþegið ábyrgð, ef lýsing atvika þessara reyndist að vera röng.

Upphaf ábyrgðar félagsins.

11. gr.

Nú hefur váttryggingarsamningur verið gerður, en eigi á það kveðið, hvenær ábyrgð félagsins skuli hefjast, og telst hún þá hefjast, þegar félagið eða váttryggingartaki sendir frá sér orðsendingu um, að hann samþykki tilboð hins.

Orðsendingar þær, er ræðir um í 1. mgr., skulu taldar hafa verið sendar kl. 6 síðdegis, sé annað eigi sannað.

Iðgjaldið.

12. gr.

Hið fyrsta iðgjald fellur í gjalddaga þegar, er samningurinn er gerður, enda sé eigi um annan gjalddaga samið.

Eigi iðgjaldið að greiðast með fleiri greiðslum, hverri fyrir sitt tímabil, eða sé váttryggingin framlengd með samningi eða samkvæmt 84. gr., er hinn fyrsti dagur hvers tímabils gjalddagi hinna síðari iðgjalda.

13. gr.

Sé fyrsta iðgjaldið eigi greitt á réttum tíma, má félagið segja váttryggingunni upp, og fellur samningurinn þá með öllu niður, sé iðgjaldið eigi greitt innan þriggja daga. Sama gildir, sé síðara iðgjald eigi greitt innan viku eftir að félagið hefur krafið váttryggingartaka greiðslu. Þá kröfu má þó í fyrsta lagi gera viku fyrir gjalddaga.

14. gr.

20

8. marz

Verði hið fyrsta iðgjald eigi greitt, er þess er krafizt, en þá kröfu má í fyrsta lagi gera á gjalddaga, er ábyrgð félagsins lokið. Sama gildir, séu síðari iðgjöld eigi greidd innan viku frá því, að þeirra var krafizt, en krefja má þeirra í fyrsta lagi viku fyrir gjalddaga.

Fyrirvarar um að ábyrgð félagsins skuli þá fyrst hefjast, er hið fyrsta iðgjald er greitt eða skirteini afhent, eru ógildir.

Meðan samningurinn er ekki með öllu fallinn úr gildi, má váttryggingartaki greiða iðgjaldið, og hefst þá ábyrgð félagsins að nýju, frá því að greiðslan fór fram.

15. gr.

Nú eru liðnir 3 mánuðir frá því að greiðslu iðgjalds var krafizt, og er það enn ógreitt, og fellur samningurinn þá úr gildi uppsagnarlaust, enda hafi félagið eigi byrjað lögsókn til heimtu iðgjaldsins. Ábyrgð félagsins hefst að nýju við byrjun þeirrar lögsóknar. Láti félagið lögsóknina niður falla eða leiði hún eigi til fullnustu kröfunnar, lýkur ábyrgð félagsins að nýju, og skal þá litið svo á, sem lögsóknar-fresti þeim, sem getur í 1. málslíð, hafi eigi verið slitið.

16. gr.

Hafi félagið, samkvæmt ákvæðum laga þessara, sagt váttryggingarsamningnum upp til slita, áður en sá tími, er hann var gerður um, var liðinn, eða falli samningurinn úr gildi samkvæmt 15. gr., og á félagið þá rétt á iðgjaldsupphæð þeirri, er greiða hefði átt, ef váttryggingin hefði aðeins verið gerð um þann tíma, sem liðinn er.

Falli samningurinn úr gildi af öðrum ástæðum, á félagið rétt á þeim hluta iðgjaldsins, er samsvarar tímanum fram til þess, að samningurinn féll úr gildi.

17. gr.

Eigi verður, svo gilt sé, samið svo um, að greiðslufall á lúkningu iðgjalds hafi í för með sér harðari kosti fyrir váttryggingartaka eða váttryggðan en segir í 13.—15. gr. Ákvæði 2. og 3. málslíðar 13. gr. og 16. gr. gilda eigi um líftryggingar.

Ásetnings- eða vangáratferli, er veldur því, að váttryggingaratburðurinn gerist.

18. gr.

Ef váttryggður verður þess valdur af ásettu ráði, að váttryggingaratburðurinn gerist, á hann enga kröfu á hendur félaginu.

Hafi hann af vangá sinni valdið því, að váttryggingaratburðurinn gerðist, og telja má vangá hans stórkostlega eftir því, sem atvik lágu til, skal úr því skorið, hvort greiða skuli bætur og hve háar, eftir því, hversu mikil sökin er, og eftir öðrum atvikum. Þegar um er að ræða líftryggingar eða ábyrgðartryggingar, ber félagið þó fulla ábyrgð.

19. gr.

Ákvæðum 18. gr. um brottfall eða takmörkun ábyrgðar félagsins skal þó eigi beitt, er váttryggður var yngri en 15 ára eða gat eigi hegðað sér skynsamlega vegna geðveiki, andlegs vanþroska, geðtruflana um stundarsakir eða annars þess konar ástands.

Sama gildir, ef verknaður sá, er leiðir til þess, að váttryggingaratburðurinn gerist, er unninn í því skyni að varna því, að tjón verði á mönnum eða eignum, og með þeim atvikum, að hann verði talinn réttmætur.

20

8. marz

Eigi verður, svo gilt sé, samið svo um, að félagið skuli laust úr ábyrgð, er því, að váttryggingaratburðurinn gerðist, hefur verið valdið af vangá, er ekki verður talin stórkostleg. Ákvæði þetta er því þó eigi til fyrirstöðu, að samið sé um það, bæði að félagið skuli leyst úr ábyrgð, er váttryggður hefur valdið váttryggingaratburðinum í ölaði, er honum verður sjálfum gefin sök á, og að félagið megi draga allt að 5% frá bótunum, er váttryggingaratburðurinn stafar frá vangá, sem eigi verður talin stórkostleg.

Skyldur váttryggs, er váttryggingaratburðinn ber að höndum.

21. gr.

Þegar váttryggingaratburðurinn hefur gerzt, skal váttryggður þegar í stað skýra félaginu frá því, ef hann ætlar að hafa uppi kröfur á hendur því vegna hans.

Vanræki váttryggður þetta, ber félagið ekki frekari ábyrgð en það mundi hafa borið, ef slík tilkynning hefði verið gefin. Ef líkur eru að því leiddar, að félagið hafi vegna þessarar vanrækslu misst af tækifæri til að leiða sönnur að atvikum, sem mundu hafa leitt til þess, að ábyrgð þess hefði fallið niður eða orðið minni en ella, skal úr því skorið, með hliðsjón af atvikum málsins, hvort bætur skuli greiða, og ef svo er, hve háar.

Ef svo er um samið, að váttryggður skuli skýra frá atburðum, sem félagið ábyrgist afleiðingar af, enda þótt þær afleiðingar séu enn eigi komnar í ljós, gilda ákvæði þau, sem sett eru hér að framan, eftir því sem við á.

Eigi verður, svo gilt sé, samið um það, að vanræksla váttryggs eða annarra á því að gefa félaginu tilkynningu svo sem hér var sagt, skuli hafa meiri afleiðingar en nú var um mælt.

22. gr.

Hafi váttryggður uppi kröfur á hendur félaginu, er honum skylt að veita því allar þær upplýsingar, er honum er unnt að veita, um atvik, er máli kunna að skipta, er dæma skal um váttryggingaratburðinn, eða er ákveða skal fjárhæð þá, er félaginu ber að greiða, eða endurgreiðslukröfur þær, er félagið kynni að eiga á hendur öðrum mönnum.

Vanræki váttryggður að gefa þessar upplýsingar, hefur það þau áhrif, sem segir í 2. mgr. 21. gr.

23. gr.

Ef svo er um samið, að váttryggður, er sviksamlega skýrir frá eða leynir atvikum, er skipta máli, þegar dæma skal um ábyrgð félagsins, skuli glata rétti þeim til bóta, er hann ella hefði átt, getur dómur, með hliðsjón af atvikunum, er svikunum var beitt, ákveðið, að bætur skuli greiða að nokkru eða öllu leyti þrátt fyrir samningsákvæði þetta.

Nú hafa upplýsingar verið gefnar eða vanrækt hefur verið að gefa þær, en hvorugt hefur þetta verið gert í sviksamlegum tilgangi, og hefur það þá eigi önnur áhrif en segir í 2. mgr. 21. gr., þótt á annan veg sé um samið.

Greiðsluskylda félagsins.

24. gr.

Krefja má um greiðslu bóta 14 dögum eftir að félagið átti þess kost að afla þeirra upplýsinga, er þörf var á til þess að meta váttryggingaratburðinn og ákveða upphæð bótanna.

Ef augljóst er orðið, áður en endanleg ákvörðun bótanna getur átt sér stað, að félaginu beri að minnsta kosti að greiða nokkurn hluta upphæðar þeirrar, er það er

krafið um, má krefjast greiðslu á þeim hluta hennar samkvæmt reglum þeim, sem settar eru í 1. mgr. þessarar gr. 20

8. maí

Félagið skal greiða vexti af fjárhæðinni frá gjalddaga, er séu 1% p. a. lægri en vixilvextir Landsbankans.

Eigi verður, svo gilt sé, samið svo um, að gjalddagi bótanna skuli háður ákvörðun félagsins eða því, að það hafi verið skyldað til greiðslu með dómi.

Aðgangsréttur félagsins.

25. gr.

Ef einhver er skaðabótaskyldur við váttryggingu fyrir atvik, er váttryggingin tekur til, þá öðlast félagið rétt váttryggðs á hendur honum, að svo miklu leyti sem það hefur greitt váttryggingum bætur. Ef þriðji maður hefur valdið tjóninu af vangá, er eigi verður talin stórkostleg, eða sé ábyrgð hans eingöngu byggð á reglunum um ábyrgð vinnuveitanda á skaðaverkum starfsmanna hans, má lækka skaðabótaábyrgð hans eða fella hana niður eftir atvikum.

Sé um líftryggingu, slysa- eða sjúkratryggingu að ræða, á félagið enga kröfu á hendur þeim, er valdur varð að því, að váttryggingaratburðurinn gerðist. Þegar um þessar tryggingar er að ræða, hefur það og engin áhrif á kröfur váttryggðs, hvort heldur er gegn félaginu eða þeim, sem tjóninu hefur valdið, þótt hann hafi þegar fengið greiddar bætur hjá hinum. Ákvæðum 1. mgr. skal þó beitt um slysa- og sjúkratryggingar, að svo miklu leyti sem greiðsla félagsins er raunveruleg skaðabót.

Félagið getur eigi áskilið sér að öðlast rétt váttryggðs gegn þriðja manni í rýmra mæli en hér að framan segir.

Fjárprot félagsins og váttryggingartaka.

26. gr.

Ef bú félagsins er tekið til gjaldprotaskipta, má váttryggingartaki rifta samningnum. Geri hann það ekki, fellur samningurinn þó úr gildi þrem mánuðum eftir að gjaldprotaskiptin voru auglýst.

Komi það í ljós við fjárnámsgerð, að félagið skorti fé til að greiða skuldir sínar, eða hafi það stöðvað greiðslur sínar eða reynist fjárhag þess með öðrum hætti þannig varið að ætla meg, að það geti ekki fullnægt skuldbindingum sínum, má váttryggingartaki rifta samningnum, ef félagið setur eigi þegar í stað, er hann krefst þess, nægilega tryggingu fyrir efndum sínum.

Þegar váttryggingarsamningi er rift samkvæmt framangreindum ákvæðum, getur váttryggingartaki krafist bóta fyrir tjón það, er hann bíður við það að váttryggingunni lýkur.

27. gr.

Missi félagið rétt til að stunda váttryggingarstarfsemi hér á landi, má váttryggingartaki rifta samningnum. Sama gildir, sé félagið sameinað öðru félagi eða afhendi það öðru félagi fjármuni sína í heild sinni.

Ef efnt er til frjálsra skuldaskila félagsins, fellur váttryggingarsamningurinn niður, þegar ár er liðið frá upphafi skuldaskilanna. Innan þess tíma má váttryggingartaki rifta samningnum, ef félagið setur eigi þegar í stað, er hann krefst þess, nægilega tryggingu fyrir efndum sínum.

Ákvæði 3. mgr. 26. gr. koma hér til greina, eftir því sem við á.

28. gr.

Verði bú váttryggingartaka tekið til gjaldprotaskipta, eða boði hann til nauðasamninga án gjaldprotaskipta, þá hefur það, enda þótt öðruvísi sé um samið, engin

- 20 áhrif á váttryggingarsamninginn önnur en þau, er leiðir af almennum reglum laganna.
8. marz Þegar um skaðatryggingu er að ræða, má félagið þó áskilja sér rétt til að segja samningnum upp með 14 daga fyrirvara.

Fyrning.

29. gr.

Kröfur, sem rísa af váttryggingarsamningi, fyrnast á 4 árum frá lokum þess almanaksárs, er kröfuhafinn fékk vitneskju um kröfu sína og átti þess fyrst kost að leita fullnustu hennar. Kröfur um greiðslu bóta eða váttryggingarfjárhæðarinnar fyrnast þó í síðasta lagi á 10 árum frá því að váttryggingaratburðurinn gerðist. Að öðru leyti fer um fyrninguna eftir almennum reglum laganna. Ákvæði 4. mgr. 2. gr. 1. nr. 14 20. okt. 1905 halda gildi sínu.

30. gr.

Samningi um að váttryggður glati kröfu sinni, ef hann krefur hennar eigi með lögsókn innan skemmra frests en segir í 29. gr., verður eigi beitt, nema því aðeins að félagið hafi, með eigi skemmri fresti en 6 mánaða, skýrt váttryggðum skriflega frá því, hversu langur fresturinn sé og hvaða afleiðingar það muni hafa, ef hann er látinn líða ónotaður.

Samningi um að félagið skuli vera leyst úr ábyrgð, ef krafa, er ris af váttryggingaratburði, er eigi höfð uppi við félagið innan tiltekins frests, verður eigi beitt gegn þeim manni, er slíka kröfu hefur uppi innan 3 mánaða frá því að hann fékk vitneskju um atvik þau, er krafan ris af.

Samningur um framlengingu váttryggingarinnar.

31. gr.

Félagið getur eigi borið fyrir sig samning um það, að váttryggingin skuli talin framlengd um lengri tíma en eitt ár, hafi henni eigi verið sagt upp, nema því aðeins að það hafi minnt váttryggingartaka á það, í fyrsta lagi þremur mánuðum og síðasta lagi einum mánuði fyrir lok uppsagnartímans, að váttryggingin mundi framlengjast á þennan veg, ef henni væri ekki sagt upp.

Ákvæði um gerðardóm o. fl.

32. gr.

Samningur um að váttryggður eða váttryggingartaki megi ekki njóta aðstoðar annarra manna, er þeir semja við félagið, er ógildur.

Samningi um að váttryggður eða váttryggingartaki skuli mæta sjálfir til slíkra samningaumleitana verður eigi beitt, ef það mundi hafa í för með sér óhæfilega mikinn kostnað eða vera óhæfilegum örðugleikum bundið, ef þess væri gætt.

Nú er svo um samið, að væntanleg ágreiningsefni skuli undanskilin úrskurði dómstóla, og getur þá dómur metið það að engu, ef ákvæðin um skipun og starf þeirra, er úrskurðurinn skal falinn, verða eigi talin tryggileg fyrir váttryggðan.

Um tilkynningar.

33. gr.

Tilkynningar frá félaginu til váttryggingartaka eða váttryggðs hafa þá fyrst áhrif, er þeir hafa tekið á móti þeim. Nú kemur tilkynning eigi fram eða eigi á réttum tíma, og stafar það af því, að móttakandi hefur vanrækt að skýra frá því, að hann hafi flutt sig, eða af öðrum atvikum, er hann varða, og fær tilkynningin þá

áhrif að lögum daginn eftir að hún undir venjulegum kringumstæðum mundi hafa komið i hendur móttakanda. 20

8. marz

Þegar váttryggður hefur afhent þess konar tilkynningu, sem um ræðir í 21., 46. og 67. gr., til sendingar í símskeyti eða með pósti, eða hún hefur verið afhent til flutnings með öðru flutningatæki, er gilt þykir að nota, verður það eigi hans skaði, þótt henni seinki eða hún komi eigi til skila.

Ógildi ósanngjarnra samningsákvæða.

34. gr.

Ef ákvæði í váttryggingarsamningi er í ósamræmi við lög þessi og mundi leiða til niðurstöðu, sem augljóslega væri ósanngjörn, skal meta það ógilt, svo fremi ógilding þess yrði talin vera í samræmi við góðar venjur í váttryggingarmálum.

II. KAPÍTULI

Skaðatrygging.

A. Almenn ákvæði.

Tryggingarhagsmunir.

35. gr.

Gegn skaða má váttryggja sérhverja lögmæta hagsmuni, er metnir verða til peningaverðs, hvort heldur eru hagsmunir váttryggingartaka sjálfs eða þriðja manns.

Váttryggingarverð.

36. gr.

Nú er hlutur váttryggður og engir sérstakir hagsmunir tilgreindir, og telst váttryggingin þá taka til þeirra hagsmuna, að verð hlutarins sjálfs rýrni eigi við váttryggingaratburðinn, og tekur hún þá eigi til annarra hagsmuna, sem tengdir eru því, að hluturinn varðveitist. Félagið ábyrgist því ekki rekstrartap né tjón, sem hlýzt af því, að hluturinn varð ekki notaður á þeim tíma eða með þeim hætti, sem ráðgert hafði verið.

37. gr.

Með undantekningum þeim, sem um getur í 38. og 75. gr., skal verð hlutarins talið nema þeirri upphæð, er þurft hefði til kaupa á hlut þeim, er fórst eða skemmdist, með því verðlagi, er síðast var á slíkum hlut áður en váttryggingaratburðurinn gerðist, að frádreginni hæfilegri verðrýrnun hans vegna aldurs, brúkunar, minnkads notagildis og annarra atvika.

Þegar um búsgögn er að ræða eða hluti til persónulegra nota og þess háttar, er verðrýrnun vegna aldurs og brúkunar því aðeins dregin frá verðinu, að telja meg, að notagildi hlutanna fyrir váttryggðan hafi minnkað svo verulegu nemi.

Sé hús, sem skaðast hefur, byggt að nýju eða við það gert, skal aðeins dreginn frá mismunur milli gamals og nýs.

38. gr.

Bætur fyrir hluti, sem váttryggður hefur framleitt sjálfur til sölu, skulu ákveðnar í samræmi við verð það, er fengið hefði fyrir þá, síðast áður en váttryggingaratburðurinn gerðist, við sölu þeirra með venjulegum skilmálum, en draga skal frá því venjulegan sölukostnað, verzlunaráhættu þá, er hjá varð komið, og það hagræði að verðið er greitt út í hönd.

20

8. marz

Enda þótt umsamið sé á annan veg, er félaginu óskýlt að greiða hærri bætur en með þarf til þess að bæta tjón það, sem orðið hefur.

Sé kveðið á um ákveðið verð hinna váttryggðu muna í váttryggingarsamningnum, eða samið um tiltekna aðferð við mat á tjóninu, þá eru þau ákvæði skuldbindandi fyrir félagið, nema það sanni, að bæturnar mundu þá nema meiru en upphæð tjónsins.

Váttrygging undir verði.

40. gr.

Sé váttryggingarfjárhæðin lægri en verð hinna tryggðu hagsmuna, er ábyrgð félagsins aðeins hlutfallsleg eftir mun þeim, sem er á váttryggingarfjárhæðinni og verði hins tryggða.

Tvíttrygging.

41. gr.

Séu sömu hagsmunir váttryggðir gegn sömu hættu hjá fleiri félögum en einu, ábyrgist hvert þeirra með sama hætti og væri það eitt váttryggjandi.

42. gr.

Ef fleiri félög en eitt bera ábyrgð á tjóni og bætur þær, er greiða skal, eru lægri en samanlagðar bótafjárhæðir þær, er félögin ábyrgjast, skal skipta ábyrgðinni milli félaganna í hlutfalli við fjárhæðir þær, er hvert þeirra um sig ábyrgist. Geti eitthvert félaganna eigi greitt sinn hluta bóta, skal skipta því, sem á vantar fulla greiðslu, milli hinna í samsvarandi hlutfalli innan þeirra takmarka, sem sett eru í 1. málsl. þessarar greinar.

43. gr.

Ef fyrirvari er um það gerður í váttryggingarsamningi, að félagið skuli að öllu eða nokkru leyti leyst úr ábyrgð, ef hinir sömu hagsmunir eru eða verða síðar váttryggðir hjá öðru félagi, þá á váttryggður þó rétt á bótum fyrir tjón, er hann fær eigi bætt samkvæmt hinni váttryggingunni. Ef fleiri félög en eitt hafa tekið á sig váttryggingu á sömu hagsmunum og öll sett það skilyrði fyrir ábyrgð sinni, að hagsmunir þessir væru eigi váttryggðir annars staðar, þá ábyrgjast öll félögin samt sem áður í hlutfalli við þá fjárhæð, sem hvert þeirra um sig hefði ábyrgzt, ef það eitt hefði tekið váttrygginguna á sig. Geti eitthvert félaganna eigi greitt sinn hluta bóta, skal skipta því, sem á vantar fulla greiðslu, milli hinna í samsvarandi hlutfalli.

Nú er ekki aðeins ábyrgðin heldur og rétturinn til iðgjalda háður því, samkvæmt samningnum, að váttrygging sé eigi tekin annars staðar, og koma þá ákvæði 1. mgr. eigi til greina.

Félagið getur bundið ábyrgð sína því skilyrði, að váttryggður beri sjálfur áhættu á nokkrum hluta hagsmuna þeirra, sem tryggðir eru, svo og að hann tryggi eigi annars staðar aðra hagsmuni en þá, er ræðir um í 36. gr.

44. gr.

Váttryggðum er skylt að skýra félagi því, er hann krefur bóta, frá því, hjá hvaða félögum öðrum hann einnig hefur tekið váttryggingu. Ber hann ábyrgð á tjóni því, er af því kann að leiða, að hann vanrækti að skýra frá þessu.

Ef svo er um samið, að váttryggingartaki eða váttryggður skuli, áður en váttryggingaratburðinn ber að höndum, skýra félaginu frá því, ef sömu hagsmunir eru váttryggðir annars staðar, þá hefur vanræksla hans á því eigi önnur áhrif en þau, er segir í 1. mgr., og það enda þótt annað hafi verið ákveðið í samningi.

Aukin áhætta.

20

8. marz

45. gr.

Ef hætta, sem sérstaklega er nefnd í skirteininu, breytist síðar með vilja váttryggðs á þann veg, að áhætta félagsins eykst fram yfir það, sem ætla má, að haft hafi verið í huga, er samningurinn var gerður, er félagið laust úr ábyrgð, ef ætla má, að það hefði eigi tekið váttrygginguna á sig, ef aðstæður þær, er skapast hafa við breytinguna, hefðu verið fyrir hendi, þegar samningurinn var gerður.

Ef ætla má, að félagið hefði tekið váttrygginguna á sig með öðrum kjörum, verður ábyrgð þess á sömu leið, sem hún mundi hafa orðið, ef það hefði haldið váttryggingunni áfram fyrir sama iðgjald og því verið kunnugt um hina auknu hættu. Ef félagið hefði takmarkað sjálfs sín ábyrgð enn frekara með endurtryggingu, lækka bæturnar hlutfallslega.

Um sjóváttryggingar og aðrar flutningatryggingar gildir sú regla, í stað þess er segir í 2. mgr., að félagið ábyrgist aðeins að því leyti til, sem aukning hættunnar hefur eigi haft áhrif um það, að váttryggingaratburðinn bar að höndum, né um það, hve mikið tjónið varð.

46. gr.

Nú eykst áhættan, en ekki með vilja váttryggðs, og fær hann vitneskju um það, en vanrækir að ástæðulausu að skýra félaginu frá því, og er þá sem breytingin hefði orðið með vilja hans.

47. gr.

Nú eykst áhættan svo sem segir í 45. gr., og má félagið þá segja váttryggingunni upp með viku fyrirvara, hvort sem hættan hefur aukizt með eða án vilja váttryggðs.

48. gr.

Vilji félagið bera það fyrir sig, að áhættan hafi aukizt, verður það, án ástæðulausrar tafar, er það hefur fengið vitneskju um aukningu áhættunnar, að tilkynna váttryggðum, að það hyggist neyta réttar síns samkvæmt 45.—47. gr.

49. gr.

Félagið getur eigi krafizt lausnar frá skyldum sínum vegna þess, að áhættan hafi aukizt, þegar sú áhættuaukning er eigi lengur fyrir hendi eða hún skiptir eigi lengur máli fyrir félagið.

Sama gildir, er áhættan hefur aukizt við ráðstafanir, sem gerðar eru til þess að varna því, að tjón verði á mönnum eða eignum, og ráðstafanir þessar verða taldar réttmætar.

50. gr.

Félagið getur eigi borið fyrir sig samning um það, að aukning áhættunnar skuli hafa áhrif að lögum endranær eða í ríkara mæli en greinir í 45.—49. gr. Þó má semja svo um, að reglunum í 2. mgr. 45. gr. skuli beitt í stað reglnanna í 3. mgr. sömu greinar eða öfugt.

Þegar hlutur er váttryggður í þágu þriðja manns og hluturinn er í varðveislu váttryggingartaka, hefur áhættuaukning, sem hann hefur valdið viljandi, sömu áhrif, sem væri hún af völdum váttryggðs. Sama gildir um váttryggingu gegn rekstrartapi.

Varúðarreglur.

51. gr.

Ef mælt er í váttryggingarsamningi fyrir um varúðarreglur, er gætt skuli, áður en váttryggingaratburðinn ber að höndum, til þess að afstýra honum eða draga úr

20 tjóni því, er af honum kynni að leiða, og hafi váttryggður eða annar maður, sem 8. marz skylt var að gæta þess, að varúð þessi sé viðhöfð, orðið sekur um vanrækslu á að gæta hennar, á váttryggður aðeins kröfu á hendur félaginu, þegar og að svo miklu leyti, sem telja má sannað, að það hafi eigi verið að kenna vanrækslu á því, að reglum þessum væri fylgt, að váttryggingaratburðurinn gerðist eða hve viðtækar afleiðingar hans urðu.

Nú er fyriræla um varúð, þeirra, er getur í 1. mgr., eigi gætt, og ber það vott um hirðuleysi, svo að ástæða er til að óttast, að einnig verði vanrækt að gæta þeirra síðar, eða sé af öðrum rökum ástæða til að óttast frekari vanrækslu, og má félagið þá segja samningnum upp með viku fyrirvara.

Samningar þess efnis, að félagið skuli leyst úr ábyrgð í ríkara mæli en hér var lýst, er slíkra fyriræla er eigi gætt, hafa eigi gildi að lögum.

Ráðstafanir til að varna tjóni.

52. gr.

Þegar váttryggingaratburðurinn hefur gerzt eða bein hættla er á því, að hann muni að höndum bera, ber váttryggðum að reyna af fremsta megni að afstýra tjóninu eða draga úr því. Eigi váttryggður rétt til bóta frá þriðja manni fyrir tjón, sem félaginu er skylt að bæta, ber honum að gera þær ráðstafanir, sem eftir atvikum eru nauðsynlegar til að tryggja endurgreiðslukröfu félagsins, þar til félagið getur gætt hagsmuna sinna sjálft. Hafi félagið gefið ákveðin fyriræli um þetta efni, ber váttryggðum að fara eftir þeim eftir því sem honum er unnt.

Vanræki hann þessa skyldu sína af ásettu ráði eða stórkostlegu gáleysi, ábyrgist félagið eigi það tjón, sem ætla má, að af því hafi hlotizt. Eigi verður, svo gilt sé, samið um það, að vanræksla váttryggðs eða annarra á að gera áðurnefndar ráðstafanir skuli hafa ríkari áhrif en hér var sagt.

53. gr.

Váttryggingin nær til tjóns og kostnaðar, er váttryggður hefur af ráðstöfunum þeim, sem ræðir um í 52. gr. og hæfilegar þykja eftir atvikum. Ákvæðum 40. gr. skal beitt um þetta efni eftir atvikum.

Félaginu er skylt að bæta nefndan kostnað, þótt bæturnar þá verði hærri en váttryggingarfjárhæðinni nemur.

Váttrygging hagsmuna þriðja manns.

54. gr.

Sé hlutur váttryggður og eigi greint, hverjum sú trygging skuli til hagsbóta, þá telst váttryggingin vera hverjum þeim til hagsbóta, er bíða mundi tjón við það, að hluturinn skemmdist eða færi forgörðum, vegna þess að hann ætti hlutinn eða veðrétt í honum eða önnur óbein eignarréttindi, eða vegna þess, að hann bæri áhættuna af því, að hluturinn færist. Ákvæði þetta gildir þó því aðeins um sjóveðrétt, að persónuleg krafa gegn eiganda veðsins sé veðréttinum samfara.

Sé áskilið, að váttryggingin skuli falla úr gildi við eigandaskipti, gildir hún þó í 14 daga, — í 3 daga, er um búfjártryggingu er að ræða, — frá eigandaskiptunum, að svo miklu leyti sem hinn nýi eigandi á ekki rétt á bótum samkvæmt váttryggingu, er hann hefur aflað sér sjálfur. Ákvæði þetta gildir eigi um sjóváttryggingu á skipi.

55. gr.

Váttrygging á búsmunum tekur, sé annað eigi ljóst af atvikum málsins, einnig til búsmuna maka váttryggingartaka, barna hans, sem hjá honum eru, og heimilisfólks hans, sem er í persónulegri þjónustu hans.

56. gr.

20

8. marz

Ef tekin er váttrygging á hagsmunum þriðja manns eða taki hún lögum samkvæmt til hagsmuna annarra manna, er váttryggingartaka þó heimilt, gagnvart þeim, að taka ákvarðanir um breytingar á samningnum, riftun hans eða uppsögn, og getur hann einnig, svo gilt sé, tekið við uppsögn og öðrum tilkynningum, er váttrygginguna varða. Þetta gildir þó eigi, ef annað leiðir af lögskiptum hans og þriðja manns.

Hafi váttryggingartaki gert slíka ráðstöfun í heimildarleysi, er hún samt skuldbindandi gagnvart félaginu, nema því aðeins, að það hafi vitað eða mátt vita, að váttryggingartaka skorti rétt til þess. Þegar um sjóváttryggingu eða aðra flutningatryggingu er að ræða, gildir þetta þó því aðeins, að váttryggingartaki sýni skirteinið, svo að athugasemdir verði ritaðar á það eftir þörfum, eða hann sanni, að eigi hafi verið gefið út farmskirteini eða farmbréf þess eðlis, að sendandi varningsins geti eigi ráðstafað honum, eftir að hann hefur látið bréfið af höndum.

57. gr.

Þegar váttryggingaratburðinn ber að höndum, á sá rétt á bótum, sem á hagsmuni þá, er váttryggingin tók til, þótt honum hafi ekki verið skýrt frá váttryggingunni.

Þó getur váttryggingartaki, svo gilt sé, samið við félagið um bæturnar og tekið við greiðslu þeirra, nema því aðeins, að váttryggingartaki hafi nefnt til ákveðinn mann eða einhver hafi gefið sig fram við félagið sem rétthafa, eða loks að váttryggður eigi rétt til váttryggðra fasteigna, er tryggður sé með þinglýsingu. Ákvæðum síðasta máls. 56. gr. skal beitt, eftir því sem við á.

58. gr.

Taki váttrygging samtímis bæði til hagsmuna eiganda og veðhafa, má greiða eigandanum bæturnar, ef tjónið hefur þegar verið bætt, hús, er váttryggt var, byggt upp að nýju, aflað á ný annarra hluta, sem váttryggingin og veðrétturinn náðu til, eða önnur jafngóð trygging sett fyrir því, að veðhafi fái rétti sínum fullnægt. Sama gildir, ef váttryggingin tekur til hagsmuna annarra, sem rétt eiga til hlutarins.

Hafi viðgerð eigi farið fram eða nýrra hluta verið aflað, skal váttryggingarfénu skipt milli eigandans og annarra rétthafa, og skal þá gætt ákvæða 2. mgr. 57. gr.

B. Sjóváttrygging og önnur flutningatrygging.

1. Sjóváttrygging.

59. gr.

Þegar talað er um sjóváttryggingu í lögum þessum, er átt við váttryggingu gegn hættu, sem hagsmunir váttryggðs eru lagðir í við flutninga á sjó. Taki váttryggingin einnig til annarrar hættu, er tengd er flutningunum, telst hún í heild sinni sem sjóváttrygging.

Váttrygging, er varðar skip, er lagt hefur verið í lægi eða er í dráttarbraut eða í skipakví, eða liggur kyrrt með öðrum hætti, telst vera sjóváttrygging. Sama gildir um tryggingu á varningi, sem er í slíku skipi.

60. gr.

Sé sérstök undantekning eigi gerð í lögum eða í samningi, tekur sjóváttrygging til hvers konar hættu, sem hinir váttryggðu hagsmunir eru lagðir í.

61. gr.

Þegar um húftryggingu er að ræða eða váttryggingu farmgjalds, ábyrgist félagið skaðabótaskyldu, er falla kann á váttryggðan gagnvart þriðja manni, þegar skip eða farmgjald eru í ábyrgð fyrir tjóni, er hlotizt hefur af árekstri skipa eða árekstri

- 20 skips við fasta hluti eða á floti, eða þeim atvikum, sem lögð eru á borð við árekstur
8. marz í 228. gr. a. í siglingalögunum. Þegar váttryggt er undir verði, koma ákvæði 40. gr. til greina. Félagið svarar þó ekki til ábyrgðar útgerðarmanns á tjóni á varningi, er var í hinu váttryggða skipi og hlotizt hefur af árekstrinum.

62. gr.

Félagið ábyrgist ekki tjón á skipi, er eingöngu stafar af sliti, elli eða fúa, og eigi heldur tjón á varningi, er stafar af ónógum umbúðum eða af eðli varningsins sjálfs, svo sem innri skemmdum, rýrnun, venjulegum leka, eða ef dýr deyja.

63. gr.

Þegar félagið váttryggir hagsmuni útgerðarmanns, er því óskyldt að bæta tjón, er stafar af því, að skipið var óhaffært, er það lét síðast úr höfn, ófullnægjanlega útbúið eða mannað, hafði eigi nauðsynleg skipsskjöl eða var eigi tryggilega hlaðið. Þetta gildir þó ekki, ef ætla má, að hvorki útgerðarmaður né skipstjóri hafi vitað eða mátt vita um það, sem áfátt var.

64. gr.

Sé reikningur um niðurjöfnun sameiginlegs sjóttjóns gerður á réttum stað og með löglegum hætti, skal félagið greiða framlag það til sjóttjónsbóta, sem kemur í hlut hinna váttryggðu hagsmuna að greiða samkvæmt niðurjöfnun tjónsins. Sé váttryggt undir verði, koma ákvæði 40. gr. til greina.

65. gr.

Ef kveðið er á um það í farmsamningi, að reikningur um niðurjöfnun sameiginlegs sjóttjóns skuli gerður eftir öðrum reglum en lög mæla fyrir um, og leysir það þá eigi félagið við skuldbindingu þess, þótt eftir samningsákvæði þessu sé farið, enda séu reglur þær, sem eftir er farið, notaðar almennt í alþjóðlegum viðskiptum.

66. gr.

Þótt heimta megi bætur fyrir tjón, sem orðið hefur á váttryggðum hlut, samkvæmt reglunum um sameiginlegt sjóttjón, er váttryggðum þó rétt að krefjast þess, að félagið bæti sér tjónið sem einkasjóttjón, og þarf hann ekki að biða þess, að sjóttjónsreikningurinn sé gerður.

Ef félagið greiðir slíkar bætur, öðlast það allan rétt váttryggðs á hendur öðrum hluttakendum í sjóttjóninu. Sé váttryggt undir verði, koma ákvæði 40. gr. til greina.

67. gr.

Ef flutt er með öðru skipi en því, er nota skyldi samkvæmt váttryggingarsamningnum, er félagið laust úr ábyrgð, ef ætla má, að það hefði eigi tekið váttrygginguna á sig, ef því hefði verið um þetta kunnugt, eða það mundi hafa áskilið sér hærra iðgjald, sett aðra skilmála eða endurtryggt meira af áhættu sinni.

Ef breyting þessi verður, eftir að ferðin er hafin, ber félagið þó ábyrgð, ef breytingin varð án samþykkis váttryggðs eða hún var nauðsynleg vegna atburðar, er váttryggingin tók til. Verði slík breyting, án samþykkis váttryggðs, er honum þó skyldt að skýra félaginu frá henni, jafnskjótt og hann fær vitneskju um hana. Vanræki hann það, er félagið laust úr ábyrgð á atburðum, er gerast að þeim tíma liðnum.

68. gr.

Ef vikið er á ferðinni frá leið þeirri, er ráðgert var í samningnum að farin skyldi, eða að öðru leyti má telja rétta leið, er ábyrgð félagsins lokið, nema því aðeins, að afvik þessi séu gerð án samþykkis váttryggðs.

Ábyrgð félagsins lýkur þó ekki, ef afvik þessi voru nauðsynleg vegna atburðar, 20
er váttryggingin tók til, eða þau voru gerð til þess að forðast tjón á mönnum eða 8. marz
eignum, en atvik lágu svo til, að telja mátti slíkt réttmætt. Félagið er þó leyst úr
ábyrgð á tjóni, sem verður, ef eigi er aftur horfið á rétta leið, jafnskjótt og unnt er.

Hafi ábyrgð félagsins lokið samkvæmt fyrirmælum 1. eða 2. mgr., ber það
samt ábyrgð á váttryggingaratburðum, er gerast, eftir að skipið aftur er komið á
réttu leið, ef ætla má að afvikin hafi eigi skipt máli um það, að tjónið varð eða
hversu mikið það varð.

Samsvarandi reglur gilda, er skip kemst út fyrir siglingasvæði það, er váttrygg-
ingin tekur til.

69. gr.

Verði skip eða farmur, sem útgerðarmaður á, fyrir tjóni við björgun á öðru skipi
eða farmi þess, er félaginu óskýlt að bæta tjón, sem ætla má að fengizt hafi bætt
með greiðslu björgunarlauna. Komi það í ljós, eftir að bætur hafa verið greiddar, að
tjónið hafi fengizt bætt að öllu eða nokkru leyti með greiðslu björgunarlaunanna,
getur félagið auk þess krafizt endurgreiðslu á tilsvarandi hluta bóttanna.

70. gr.

Váttryggður á rétt á bótum, sem um algert tjón væri að ræða, ef skip, vegna þess
að það hefur sokkið eða strandað eða vegna annars atburðar, er váttryggingin tekur
til, er svo komið, að ekki er unnt að hjarga því með hæfilegum tilkostnaði, eða það
hefur orðið fyrir svo miklum skemmdum, að það er eigi þess virði, að við það sé gert.

Sama gildir, er varningur, vegna atburðar, er váttryggingin tekur til, er svo
kominn eða hann svo skemmdur, sem áður var sagt, eða honum hefur verið skipað
upp á stað, er hann verður eigi sóttur til innan hæfilegs tíma eða með hæfilegum
tilkostnaði.

71. gr.

Váttryggður á rétt á bótum, sem um algert tjón væri að ræða, hafi eigi spurzt
til skips á þreföldum þeim tíma, er að jafnaði fer til ferðar skipsins þaðan, sem
síðast fréttist til þess, og til næsta ákvörðunarstaðar þess, þó eigi á skemmri tíma en
3 mánuðum, eða hafi áhöfnin yfirgefið skipið og sé það eigi komið undir umráð vá-
tryggðs innan 3 mánaða, frá því að það var yfirgefið.

Sama gildir um varning, sem í skipinu er, þegar hvorki hann né skipið eru
komin fram innan frests þess, er greinir í 1. mgr.

72. gr.

Váttryggður á rétt á bótum, sem um algert tjón væri að ræða, ef erlent ríki leggur
farbann á skip eða farm eða þau eru hernumin eða kyrrsett með líkum hætti og
eigi látn laus innan 6 mánaða.

Ef váttryggður vill neyta þessa réttar, skal hann skýra félaginu frá því innan
3 mánaða frá því hann fékk vitneskju um atvik þau, er veita honum þennan rétt.

73. gr.

Þegar félagið hefur greitt bætur fyrir algert tjón, öðlast það rétt váttryggðs til
þess, er enn kynni að vera til af munum þeim, er það hefur bætt. Félagið getur og
krafizt þess, að váttryggður afhendi sér öll skjöl og sönnunargögn, er varða muni
þessa og hann getur látið í té.

Sé um váttryggingu undir verði að ræða, á félagið þó aðeins rétt á hluta af fjár-
munum þessum eftir hlutfalli því, sem er á milli váttryggingarverðsins og váttrygg-
ingarfjárhæðarinnar.

20

8. marz

74. gr.

Beri tjón að höndum oftár en einu sinni á váttryggingartímabilinu, bætir félagið það, enda þótt bótagreiðslurnar samanlagðar verði hærri en váttryggingarfjárhæðin.

Þegar tjón hefur orðið getur félagið þó leyst sig úr allri ábyrgð á atburðum, sem gerast, og kostnaði, sem á fellur, eftir að váttryggingartaki hefur fengið tilkynningu um að félagið vilji neyta þessa réttar síns, enda greiði það áður alla váttryggingarfjárhæðina að viðbættum kostnaði þeim, sem þegar er á fallinn. Þegar þannig stendur á, verður ákvæðum 73. gr. ekki beitt.

75. gr.

Váttryggingarverð skips er verð þess á þeirri stundu, er ábyrgð félagsins hófst.

Ef kveðið er á um tiltekið verð á skipi, þegar váttryggingarsamningurinn er gerður (verðsett skirteini), er sú verðákvörðun skuldbindandi fyrir félagið, ef það getur eigi sannað, að hið tiltekna verð sé herra en svo, að sanngjarnt sé að telja það váttryggingarverð skipsins.

Verð á váttryggðum vörum skal ákveðið — án þess að tillit sé tekið til síðari verðbreytinga — sem verð það, er greitt var á fráfaraðstaðnum síðast, áður en flutningarnir hófust, fyrir sams konar vörur afhentar frítt í skip eða annað flutningatæki, að viðbættum 10% svo og iðgjaldi fyrir almenna váttryggingu og farmgjaldi, eigi það að greiðast, hvort sem flutningunum verður lokið eða eigi.

76. gr.

Ef váttryggingu mundi lokið, meðan skipið er á ferð sinni, hvort heldur það er samkvæmt samningnum eða fyrir uppsögn vegna annarra atvika en vanskila á greiðslu iðgjalds, fellur samningurinn þó fyrst úr gildi við lok komudags skipsins til fyrsta ákvörðunarstaðar þess. Ef váttryggingin framlengist af þessum sökum, getur félagið krafizt iðgjalds fyrir framlenginguna.

2. Önnur flutningaváttrygging.

77. gr.

Sé sérstök undantekning eigi gerð í lögum eða í samningi, tekur önnur flutningaváttrygging en sjóváttrygging til sérhverrar hættu, sem hinir váttryggðu hagsmunir eru lagðir í við flutningana.

78. gr.

Ákvæðum 62., 67., 68., 72., 73., 74. og 75. gr. skal beitt eftir því sem við á.

C. Brunatrygging.

79. gr.

Brunatrygging tryggir tjón, er verður vegna eldsvoða á hlut, sem váttryggingin tekur til, jafnvel þótt eigi kvikni í honum. Tryggingin tekur ekki til tjóns, sem hlýzt af eldi, sem ekki verður talinn eldsvoði.

80. gr.

Sé hlut af ásettu ráði stofnað í hættu af hita, við suðu, þurrkun, reykingu eða því um líkt, ber félagið ekki ábyrgð á tjóni, sem verður á hlutnum af þeim sökum, þótt í honum kvikni.

81. gr.

Ef eigi er öðruvísi um samið, ábyrgist félagið með sama hætti og brunatjón, sem hlýzt af því, að eldingu lýstur niður, þótt eigi verði af því eldsvoði.

Hafi félagið tekið á sig ábyrgð á tjóni, er verður við sprengingu, sem eigi er afleiðing bruna, fer um það eftir ákvæðunum um brunatryggingar.

82. gr.

20

8. marz

Ef hlutir, sem brunatryggðir eru, týnast við eldsvoða vegna þjófnaðar eða af öðrum sökum, eða skemmist þeir, er reynt er að bjarga þeim frá bruna, telst það tjón vera brunatjón. Sama gildir, ef þeir eyðileggjast eða skemmast við það, að reynt er að koma í veg fyrir eldsvoða eða hefta útbreiðslu hans, enda sé það eftir atvikum talið réttmætt að leggja þá í sölurnar. Gildir þetta, þótt engum hlut, sem tryggingin nær til, sé hætt vegna eldsvoðans.

83. gr.

Sé váttryggður hlutur annars staðar en greint var, er váttrygging á honum var tekin, þegar váttryggingaratburðinn ber að höndum, er félagið samt sem áður ábyrgt, nema því aðeins að ætla meg, að félagið hefði ekki tekið á sig váttrygginguna, áskilið sér herra iðgjald eða aðra skilmála, eða endurtryggt sig frekara, ef til þess hefði verið sagt, að staður sá, þar sem váttryggingaratburðurinn gerðist, væri váttryggingarstaðurinn.

Þegar váttryggðir eru búsmunir, ábyrgist félagið með allt að 15% af váttryggingarfjárhæðinni, þó ekki hærri upphæð en 10000 kr., brunatjón, er verður, er hinir váttryggðu munir til bráðabirgða eru á öðrum stað innanríkis en tilgreindur er í skírteininu, og það þótt áhættan hafi aukizt af þeim sökum.

84. gr.

Ef váttrygging gildir um eins árs tíma, skal telja, að hún framlengist um ár að hverju sinni, ef eigi má ætla, að á annan veg hafi verið umsamið, og hvorki váttryggingartaki né félagið hafa sagt tryggingunni upp í síðasta lagi viku fyrir lok váttryggingartímabilsins.

85. gr.

Ákvæði í 18. og 19. gr. gilda einnig, er maki váttryggðs, sem samvistum er við hann, hefur valdið því, að váttryggingaratburðurinn gerðist.

86. gr.

Ef veðbönd hvíla á váttryggðri fasteign og félagið leysist úr ábyrgð gagnvart eiganda hennar samkvæmt 4. eða 6. gr. eða 2. mgr. 50. gr., getur veðhafi þó krafizt fullnustu af bótum þeim, er ella hefði átt að greiða, enda geti hann hvorki fengið fullnustu af veðinu né af öðrum eignum skuldarans. Félagið öðlast rétt veðhafans gegn skuldarmanum að því leyti, sem það hefur greitt veðhafanum bætur.

Sama gildir, ef váttryggingin tryggir hagsmuni annarra, er rétt eiga til hlutarins.

87. gr.

Ef váttrygging fasteignar fellur úr gildi samkvæmt samningi eða sé váttryggingarfjárhæðin lækkuð eða ljúki ábyrgð félagsins vegna vangreiðslu iðgjalds eða eigandskipta, þá hefur það eigi gildi að lögum gagnvart veðhafa fyrr en 14 dögum eftir að hann hefur fengið tilkynningu félagsins um það.

Ákvæðum 1. mgr. 51. gr. verður því aðeins beitt gagnvart veðhafa, að hann eigi sjálfur sök á því, að fyrirmælunum var eigi fylgt.

Að öðru leyti skulu enn í gildi ákvæði, er sett eru í sér lögum um brunatryggingar fasteigna, eða reglugerðum, sem settar eru samkvæmt þeim, til verndar veðhöfum eða öðrum, sem rétt eiga til eignarinnar.

Ákvæði þessi gilda og um fylgifé með fasteign, enda taki váttryggingin til þess.

88. gr.

Félagið getur eigi borið fyrir sig ákvæði í samningi, sem hafa að geyma afvik frá reglum þeim, sem settar eru í 86. og 87. gr. veðhafa til varnar.

20

8. marz

D. Búfjártrygging.

89. gr.

Deyi dýr eða sé því slátrað innan mánaðar frá lokum vátryggingartímans vegna afleiðinga atburðar, er samningurinn tók til og gerðist á vátryggingartímanum, er félagið í ábyrgð eins og dýrið hefði dáið á vátryggingartímanum.

90. gr.

Deyi dýr eða sé því slátrað vegna sjúkdóms eða slyss, skulu bæturnar ákveðnar eftir því hvers dýrið mundi hafa verið vert síðast, áður en það dó, ef það hefði eigi sýkzt eða slasast.

E. Ábyrgðartrygging.

91. gr.

Ef vátryggt er gegn bótaábyrgð, er maður kann að baka sér gagnvart þriðja manni vegna atvika, er tjón hafa í för með sér, ber félaginu að greiða bætur, ef atvik, sem samningurinn nær til, eiga sér stað á vátryggingartímanum, enda þótt skaðlegar afleiðingar þeirra verði eigi fyrr en síðar.

92. gr.

Vátryggingin nær einnig til kostnaðar við vörn vátryggðs gegn kröfum þriðja manns, ef það verður talið eðlilegt eftir atvikum, að vátryggður hafi lagt í þann kostnað.

Ef vátryggður er dæmdur til að greiða vexti af skaðabótageiðslu, skal farið eftir reglunum í 1. mgr., eftir því sem við á.

Ef kveðið er á tiltekna vátryggingarfjárhæð í samningnum, ber félaginu að greiða nefnda vexti og kostnað, þótt greiðsla þess af þeim sökum fari fram úr vátryggingarfjárhæðinni. Ef vátryggingarfjárhæðin er lægri en skaðabótageiðsla sú, sem dæmd er, ber félaginu þó aðeins skylda til að greiða þann hluta vaxtanna, er svarar til bótafjárhæðar þeirrar, er því ber að greiða.

93. gr.

Pegar krafizt er kyrrsetningar fyrir kröfu, er ris af ábyrgð, er vátryggingin tekur til, er félaginu skylt að setja tryggingu þá, er á þarf að halda til að varna því, að kyrrsetning sé gerð, þó eigi hærri tryggingu en vátryggingarfjárhæðinni nemur.

94. gr.

Ákvæði í samningi þess efnis, að félagið skuli leyst úr ábyrgð, ef vátryggður án samþykkis þess greiðir bætur eða viðurkennir rétta bótakröfu, sem fram er komin, eru ógild að því leyti, er telja má sannað, að vátryggður hafi aðeins gert það, sem honum var skylt að lögum, er hann greiddi kröfuna eða viðurkenndi réttmæti hennar.

95. gr.

Pegar staðreynt hefur verið, að vátryggður sé skaðabótaskyldur þeim, er tjónið beið, og upphæð bótanna ákveðin, öðlast sá, sem tjónið beið, rétt vátryggðs á hendur félaginu að því leyti til, sem kröfu hans er eigi þegar fullnægt.

Eigi fleiri menn, er tjón hafa beið, bótakröfur, er af vátryggingaratburði eru risnar, og nemi kröfur þær, er þeir hafa lýst á hendur félaginu, samanlagðar meiru en félaginu er skylt að greiða, skal þeim fullnægt að réttri tiltölu, sé eigi um annað samið.

96. gr.

20

Þegar félaginu er orðið kunnugt um, að váttryggingaratburður hefur gerzt, getur 8. marz það eigi með samningum við váttryggðan komið því til leiðar, að réttur sá, er 95. gr. veitir þeim, er tjónið beið, sé rýrður eða honum spillt.

III. KAPÍTULI

Líftryggingar.

Almenn ákvæði.

97. gr.

Líftryggingu má miða hvort heldur er við líf váttryggingartaka eða við líf þriðja manns.

98. gr.

Eigi að greiða iðgjöld fyrir ákveðin tímabil, er váttryggingartaka óskýlt að halda tryggingunni við með því að greiða hin síðari iðgjöld.

99. gr.

Vilji félagið takmarka ábyrgð sína, ef svo skyldi fara, að áhættan ykist, skal það tekið skýrt fram í skirteininu, bæði hvaða áhættuaukning skuli hafa þessi áhrif og hvaða áhrif hún skuli hafa.

100. gr.

Hafi sá, sem tryggður er, svipt sjálfan sig lífi og váttryggingin eigi verið óslitið í gildi að minnsta kosti síðustu 2 árin, er félagið leyst úr ábyrgð, nema telja megi sannað, að tryggingin hafi verið tekin eða henni aflað gildis að nýju, án þess að sjálfsmorð hafi verið haft í huga, og að sjálfsmorðið mundi hafa verið framið jafnt fyrir því, þótt líftrygging hefði engin verið.

101. gr.

Þótt félagið sé leyst úr ábyrgð eftir ákvæðum laga þessara eða samkvæmt skilmálum þeim, er um var samið, skal þó farið eftir reglum þeim um endurkaup váttryggingarinnar eða breytingu hennar í iðgjaldafrjálsa tryggingu, sem gilda samkvæmt lögum eða samningum.

Höfuðstólstrygging.

102. gr.

Váttryggingartaki getur, hvort heldur er þegar váttryggingin er tekin eða síðar, tilnefnt annan mann sem rétthafa í sinn stað, og skal þá váttryggingarfjárhæðin greidd beint til þess manns.

Váttryggingartaki getur afturkallað ákvörðun þessa, hafi hann eigi þegar afsalað sér rétti til slíkrar afturköllunar gagnvart þeim, er hann setti í sinn stað. Þessi afturköllunarréttur váttryggingartaka hverfur eigi til erfingja hans eða dánarbús.

103. gr.

Ákvörðun váttryggingartaka, sem um ræðir í 102. gr., svo og afturköllun hennar eru því aðeins gildar, að félaginu sé skýrt frá þeim skriflega eða félagið hafi getið þeirra í skirteininu eða skráð á það athugasemd um þær.

20

8. marz

104. gr.

Ef greiða á váttryggingarfjárhæðina við lát váttryggingartaka og hann hefur eigi tilnefnt annan mann sem rétthafa í sinn stað, skal hún renna til dánarbús hans.

Ef váttryggingartaki hefur tilnefnt annan mann sem rétthafa í sinn stað, og sá maður er ekki skylduerfingi hans, en váttryggingartaki lætur eftir sig maka, lifserfingja, arfgeng kjörbörn eða lifserfingja þeirra, skal farið með váttryggingarfjárhæðina, að því er varðar búshluta og skylduarf þessara manna, eins og hún heyrði til dánarbúinu og váttryggingartaki hefði ánafnað þeim, er hann tilnefndi í sinn stað, hana með arfleðsluskrá. Þetta gildir þó eigi, ef váttryggingartaki hefur afsalað sér rétti sínum til að afturkalla ánöfnunina.

Nú hefur váttryggingarfjárhæðin samkvæmt 102. gr. enn eigi verið greidd hinum tilnefnda rétthafa, og gefur sig einhver fram við félagið og sannar nægilega með því að sýna hjúskaparvottorð, útskrift af skiptagerð eða með einhverju þess háttar, að hann sé einn af eftirlátnum vandamönnum váttryggingartaka, þeirra er getur í 2. mgr., og ber af þeim sökum fram mótmæli gegn því, að fjárhæðin sé greidd hinum tilnefnda rétthafa, og má þá félagið eigi greiða fjárhæðina, fyrr en skorið hefur verið úr því með sátt eða lögsókn milli aðila, hver rétt eigi á fjárhæðinni. Félaginu er þó ávallt rétt að greiða hinum tilnefnda rétthafa allt að þriðjungi váttryggingarfjárhæðarinnar eða hæfilegan útfararkostnað váttryggingartaka, hafi hann annazt um útför hans.

105. gr.

Þegar greiða skal váttryggingarfjárhæðina við lát váttryggingartaka og skýra þarf ákvæði hans, er hann hefur tilnefnt annan mann sem rétthafa í sinn stað, skal eftirfarandi reglum fylgt, ef atvik málsins leiða eigi til annars.

Sé maki váttryggingartaka tilnefndur, er það sá maki, sem hann lifði í hjúskap með, er hann andaðist.

Ef váttryggingartaki hefur tilnefnt börn sín, teljast lifserfingjar hans, þar á meðal kjörbörn og lifserfingjar þeirra, rétthafar að þeim hluta hver, sem erfðalög segja til um.

Hafi váttryggingartaki tilnefnt erfingja sína, taka þeir allir sinn hlut hver váttryggingarfjárhæðarinnar í hlutfalli við erfðarétt þeirra eftir váttryggingartaka, að lögum eða samkvæmt arfleðsluskrá.

Hafi váttryggingartaki tilnefnt „nánustu vandamenn“ sína, telst maki hans vera rétthafi, en sé maki eigi á lífi, þá börn hans, og séu þau heldur eigi á lífi, þá erfingjar hans, allt samkvæmt reglum þeim, er áður var lýst.

106. gr.

Nú lifir maður sá, er váttryggingartaki hefur tilnefnt sem rétthafa í sinn stað, skemur en hann, og fellur sú ánöfnun þá niður, enda eigi að greiða váttryggingarfjárhæðina við lát váttryggingartaka eða síðar.

107. gr.

Þegar svo er um samið, að váttryggingarfjárhæðin skuli greidd, annaðhvort við lát váttryggingartaka eða þegar hann hefur náð tilteknum aldri, og váttryggingartaki hefur tilnefnt annan mann sem rétthafa í sinn stað, tekur réttur þess, sem tilnefndur var, aðeins til að fá váttryggingarfjárhæðina greidda við lát váttryggingartaka.

108. gr.

Þótt váttryggingartaki tilnefni annan mann sem rétthafa í sinn stað, þá skerðir það eigi rétt hans til að krefjast endurkaupsverðsins eða til að framselja réttindi þau, er váttryggingarsamningurinn veitir honum, veðsetja þau eða ráða fyrir þeim með öðrum hætti.

Hafi váttryggingartaki afsalað sér, gagnvart þeim manni, er hann tilnefnir, rétti 20
 sínum til að afturkalla þá ánöfnun sína, telst hann jafnframt hafa afsalað sér rétti 8. marz
 til að ráðstafa váttryggingunni á þann veg, að réttur hins tilnefnda manns verði
 rýrður eða honum spilt, án þess að samþykki hans komi til.

109. gr.

Sá, sem váttryggingartaki hefur tilnefnt sem rétthafa í sinn stað, má ekki fram-
 selja kröfu sína, veðsetja hana, eða ráðstafa henni með öðrum hætti, fyrr en váttrygg-
 ingaratburðinn hefur að höndum borið, hvort sem váttryggingataki hefur afsalað
 sér rétti til afturköllunar eða eigi.

110. gr.

Ef svo er ákveðið í líftryggingarsamningi, að váttryggingarfjárhæðin skuli eigi
 greidd við lát váttryggingartaka, heldur síðar, eða hafi maður miðað váttryggingu
 við líf annars manns, og hafi váttryggingartaki tilnefnt annan mann sem rétthafa
 í sinn stað, þá öðlast sá maður rétt þann, er samningurinn veitir váttryggingar-
 taka, við lát hans, liggi atvik eigi til annars.

111. gr.

Sá, sem fengið hefur framsal á líftryggingarskírteini að kaupi eða með öðrum
 hætti, öðlast þar með öll þau réttindi gegn félaginu, sem samningurinn veitir. Við
 framsalið fellur niður réttur þess manns, er váttryggingartaki hefur tilnefnt sem rétt-
 hafa í sinn stað, svo fremi váttryggingartaki hefur eigi afsalað sér rétti til að aftur-
 kalla þá ráðstöfun sína.

112. gr.

Þótt váttryggingartaki veðsetji kröfu sína, þá fellur réttur þess manns, er hann
 hefur tilnefnt sem rétthafa í sinn stað, eigi niður af þeim sökum. Hafi váttryggingar-
 taki eigi afsalað sér rétti til afturköllunar, stendur réttur hins tilnefnda manns að
 baki rétti veðhafans.

Þegar krafa veðhafa er komin í gjalddaga, má hann krefjast greiðslu af endur-
 kaupsverði váttryggingarinnar, en skora skal hann áður, með 2 mánaða fyrirvara,
 á váttryggingartaka að leysa veðið með greiðslu kröfunnar af téðu verði váttrygg-
 ingarinnar. Hafi váttryggingaratburðinn þegar borið að höndum, getur hann leitað sér
 fullnustu af váttryggingarfjárhæðinni. Veðhafa er óheimilt að framselja váttryggingar-
 kröfuna, enda þó svo hafi verið um samið.

Veðrétturinn telst ekki taka til kröfu um uppbót (bonus), sem fellur í gjalddaga,
 áður en veðhafinn leitar fullnustu.

113. gr.

Löggerningar, er varða réttindi þau gegn félaginu, sem af líftryggingarsamningn-
 um leiðir, og eigi er neitt skráð um á skírteinið, verða ekki bornir fram gegn þeim
 manni, er síðar eignast slík réttindi í grandleysi við afsalsgerning, enda hafi hann
 fengið skírteinið í vörzlur sínar eða rituð hafi verið á skírteinið athugasemd um
 rétt hans.

114. gr.

Það verður eigi borið fram gegn þeim, er samkvæmt 113. gr. hefur í grandleysi
 öðlzt rétt yfir skírteininu, að váttryggingarfjárhæðin eða endurkaupsverðið hafi
 þegar verið greitt, né að ákvörðun hafi verið gerð um breytingu á gildandi samnings-
 ákvæðum, nema því aðeins, að löggerningurinn hafi verið gerður við grandlausan
 mann, er hafði skírteinið í höndum með formlega löglegri heimild, og skírteininu
 hafi annaðhvort verið skilað félaginu eða á það hafi verið rituð athugasemd um það,
 sem gerzt hefur.

20

8. marz

115. gr.

Nú er skírteini gefið út til handhafa eða það er síðar framselt handhafa, og verður hann allt að einu að gera félaginu grein fyrir heimild sinni, ef hann vill fá váttryggingarfjárhæðina greidda sér eða ráðstafa váttryggingunni með öðrum hætti.

Það nægir ekki til þess að váttryggingartaki sé talinn hafa tilnefnt annan mann sem rétthafa í sinn stað, þótt svo sé ákveðið, að váttryggingarfjárhæðin skuli greidd handhafa skírteinisins.

116. gr.

Skuldheimtumenn váttryggingartaka eða þess manns, er hann hefur tilnefnt sem rétthafa í sinn stað, geta eigi leitað fullnustu í rétti þeirra gegn félaginu, sbr. þó 117. gr.

Hafi líftryggingarskírteini verið framselt, geta skuldheimtumenn framsalshafa gengið að rétti hans, nema því aðeins að hann sé maki váttryggingartaka eða hafi öðl-
azt skírteinið endurgjaldslaust. Þegar þannig stendur á, koma ákvæði 117. gr. til greina, eftir því sem við á, að því er varðar iðgjöld þau, er framsalshafi hefur greitt, eða, sé um maka að ræða, að því er varðar endurgjald það, er hann kann að hafa greitt fyrir framsalið.

117. gr.

Sé bú váttryggingartaka tekið til gjaldþrotaskipta og komi það í ljós, að hann hefur á síðustu 3 árum fyrir gjaldþrotið varið meiru fé til iðgjaldagreiðslu en sam-
svarað hafi efnahag hans, er hann innti þær greiðslur af höndum, getur búið krafizt þess af félaginu, að það greiði sér það, sem ofgreitt var, svo framarlega sem hægt er að greiða það af endurkaupsverði váttryggingarinnar, hafi hún slíkt verðgildi, en að öðrum kosti af höfuðstólsverði iðgjaldsfrjálsrar tryggingar, er váttryggingartaki mundi eiga rétt á fyrir fjárgreiðslur þær, er hann þegar hefur innt af hendi.

Hafi váttryggingarfjárhæðin fallið í gjalddaga áður en gjaldþrotaskiptin hófust, og sé hún enn ógreidd, eða falli hún í gjalddaga meðan á búskiptunum stendur, getur búið, með skilyrðum þeim, er greinir í 1. mgr., krafizt þess, að tilsvareandi hluti hennar verði greiddur sér.

Reglum þessum skal einnig beita, er váttryggingartaki hefur tilnefnt annan mann sem rétthafa í sinn stað, og það þótt hann hafi skuldbundið sig til að afturkalla eigi þá tilnefningu. Hafi sá, sem tilnefndur var, greitt endurgjald fyrir, má hann krefja búið um endurgreiðslu þess. Hafi váttryggingarfjárhæðin verið greidd honum, má búið beina kröfu sinni gegn honum.

Lífeyristrygging.

118. gr.

Reglur þær, sem settar eru um höfuðstólstryggingu, gilda og um lífeyristryggingar. Félagið leysist þó frá skyldu sinni, ef það greiðir lífeyrisgreiðslu, sem í gjalddaga er komin, þeim manni, sem talinn er vera lífeyrisþegi, meðan það eigi hefur fengið vitneskju um, að rétturinn til hennar hafi verið framseldur öðrum. Þetta gildir, enda þótt eigi hafi verið ritað á skírteinið, að greiðsla hafi farið fram.

Ef greiða á lífeyrinn í lífstíð annars manns en váttryggingartaka, skal litið svo á, að váttryggingartaki hafi tilnefnt hann sem rétthafa í sinn stað.

IV. KAPÍTULI

Slysa- og sjúkratryggingar.

119. gr.

Váttryggingu má taka gegn slysum og sjúkdómum, hvort heldur er váttryggjanda sjálfs eða þriðja manns.

120. gr.

20

Beri slys eða sjúkdóm, er váttryggingin tekur til, að höndum á váttryggingartímabilinu, ábyrgist félagið einnig þær skaðlegu afleiðingar þess, er eigi koma í ljós fyrir en síðar.

8. marz

121. gr.

Ef einhver þau atvik ber að höndum á váttryggingartímabilinu, sem sagt er um í skirteininu skýrt og greinilega, að hafi aukna hættu í för með sér, og er þeim manni, er líf hans eða heilbrigði er tryggt, um þetta kunnugt, er félagið laust úr ábyrgð meðan aukin hætta stafar af þeim, ef það mundi eigi hafa tekið váttrygginguna á sig, ef ástand það, er af breytingunni leiðir, hefði verið fyrir hendi, er váttryggingin var tekin.

Ef ætla má, að félagið hefði tekið á sig váttrygginguna, verður það ábyrgt í þeim mæli og með þeim skilmálum, sem það mundi hafa sett fyrir áframhaldandi váttryggingu fyrir iðgjald það, er um var samið, og hefði því þá verið kunnugt um aukningu hættunnar. Ef félagið mundi hafa takmarkað ábyrgð sjálfs sín í ríkara mæli, með endurtryggingu, lækka bæturnar í því hlutfalli.

Ákvæði 48. og 2. mgr. 49. gr. gilda um þetta efni eftir því, sem við á.

Samningur um, að aukning hættunnar leysi félagið úr ábyrgð að meira mun en nú var sagt, hefur eigi gildi að lögum. Þó má semja svo um, að sú regla skuli gilda, í stað ákvæða 2. mgr., að félagið beri ábyrgð aðeins að því leyti, sem aukning hættunnar hefur verið áhrifalaus um það, að váttryggingarathurðinn bar að höndum, eða um það, hve mikið tjónið varð.

122. gr.

Ákvæði 102.—106. gr. gilda um slysáttryggingar og sjúkratryggingar, eftir því sem við á.

123. gr.

Skuldheimtumenn váttryggingartaka eða váttryggðs geta hvorugir gengið með lög-sókn að rétti váttryggðs gegn félaginu.

124. gr.

Hafi sá maður, er líf hans eða heilbrigði hefur verið tryggt, af ásettu ráði eða stórkostlegu gáleysi látið hjá líða að gera þær ráðstafanir, sem sanngjarnlega mátti ætlast til, að hann gerði eftir atvikum, til þess að varna því, að váttryggingarathurðurinn gerðist eða til þess að draga úr afleiðingum hans, eða hafi hann, án þess að gildar ástæður væru fyrir hendi, ekki farið eftir þeim fyrirmælum, sem félagið hefur gefið honum um það efni, þá ábyrgist það ekki tjón það, sem ætla má að af því hafi leitt. Þetta gildir þó ekki, ef það hefði leitt til óhæfilegrar skerðingar á sjálfs-ákvörðunarrétti hans, ef hann hefði fullnægt fyrirmælum félagsins.

Um það verður eigi samið, svo gilt sé, að vanrækslan skuli endranær en nú var sagt hafa áhrif að lögum eða víðtækari áhrif.

V. KAPÍTULI

Gildistöku- og bráðabirgðaákvæði.

125. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1954.

126. gr.

Nú hefur váttryggingarsamningur verið gerður fyrir gildistöku laga þessara, og gilda þau þá um hann frá fyrsta degi eftir það, að félagið hefði getað slitið samningnum með umsömdum fyrirvara, eða hann hefði endurnýjast samkvæmt 84. gr.

20

8. marz

127. gr.

Ákvæðum 26. og 27. gr. skal beitt jafnan, ef atvik þau, er hafa þau réttar-
áhrif, er þar greinir, gerast eftir gildistöku laganna.

128. gr.

Ákvæðum 29. gr. skal beitt um váttryggingarsamninga, sem gerðir eru áður en
lögin öðlast gildi, þó svo að frestir þeir, er settir eru í 29. gr., skuli taldir frá gildis-
töku laganna, enda hafi fyrning eigi fullnast fyrr eftir lögum þeim, er gilt hafa
hingað til.

129. gr.

Ákvæðum 34. gr. skal jafnan beitt, er váttryggingaratburður sá, sem talinn er
heimila að þeim sé beitt, gerist, eftir að lögin hafa tekið gildi.

130. gr.

Ákvæði laganna um þá, er váttryggingartaki hefur tilnefnt í sinn stað sem rétt-
hafa, þegar um er að ræða líf-, slysa- eða sjúkratryggingar, gilda jafnan, er ráðstöfun
þessi er gerð eftir gildistöku laganna.

131. gr.

Ákvæðum 115. gr. skal beitt, er líftryggingarskírteini, sem út var gefið áður en
lögin tóku gildi, er framselt handhafa eftir þann dag.

132. gr.

Ákvæði 116. og 123. gr. gilda jafnan, er lögsókn var ekki byrjuð áður en lögin
tóku gildi. Ákvæði 117. gr. gilda, ef gjaldþrotin hefjast eftir nefndan tíma.

133. gr.

Ákvæði þau í öðrum lögum, er leiða til viðtækara öryggis réttar váttryggingar-
taka eða váttryggðs en samsvarandi ákvæði laga þessara, skulu halda gildi sínu.

Við gildistöku laga þessara falla úr gildi lagaboð þau, er hér segir:

Lög nr. 17 2. nóv. 1914, um sjóváttryggingu.

Lög nr. 23 27. júní 1921, um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip, 6., 7. og 11. gr.

Lög nr. 61 31. maí 1947, um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip, 11.—29. gr., 30. gr.
4. mgr. og 31.—33. gr., sbr. l. nr. 103 23. des. 1952, um breyting á lögum nr. 61/1947,
um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip, 9.—17. gr.

Lög nr. 73 4. júlí 1942, um Brunabótafélag Íslands, 10. gr.

Lög nr. 20 23. febr. 1943, um búfjártryggingar, 6. gr., sbr. l. nr. 90 15. des. 1952,
um breyting á l. nr. 20 23. febr. 1943, um búfjártryggingar, 4. gr.

Lög nr. 25 14. júní 1929, um gjaldþrotaskipti, 26. gr.

Gjört í Reykjavík, 8. marz 1954.

Ásgeir Ásgeirsson.

(L. S.)

Bjarni Benediktsson.